

BÜYÜK GÜNAHLAR*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

Salâten ve selâmen alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْقُلُوبُ أَرْبَعَةٌ: قَلْبٌ أَجْرَدٌ فِيهِ مِثْلُ السِّرَاجِ
يُزْهِرُ، وَقَلْبٌ أَغْلَفٌ مَرْبُوطٌ عَلَى غِلَافِهِ، وَقَلْبٌ
مَنْكُوسٌ، وَقَلْبٌ مُصْفَحٌ؛ فَأَمَّا الْقَلْبُ الْأَجْرَدُ،
فَقَلْبُ الْمُؤْمِنِ سِرَاجُهُ فِيهِ نُورُهُ؛ وَأَمَّا الْقَلْبُ
الْأَغْلَفُ، فَقَلْبُ الْكَافِرِ؛ وَأَمَّا الْقَلْبُ الْمَنْكُوسُ،
فَقَلْبُ الْمُنَافِقِ، عَرَفَ ثُمَّ أَنْكَرَ؛ وَأَمَّا الْقَلْبُ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

المُصْفَحُ، فَقَلْبٌ فِيهِ إِيمَانٌ وَنِفَاقٌ؛ فَمَثَلُ الْإِيمَانِ فِيهِ، كَمَثَلِ الْبَقْلَةِ يَمُدُّهَا الْمَاءُ الطَّيِّبُ، وَمَثَلُ النِّفَاقِ فِيهِ كَمَثَلِ الْقُرْحَةِ، يَمُدُّهَا الْقَيْحُ وَالِدَّمُّ؛ فَأَيُّ الْمَدَّتَيْنِ غَلَبَتْ عَلَى الْأُخْرَى، غَلَبَتْ عَلَى هِ

(حم. طس. عن أبي سعيد وصرح، ثن عن حذيفة موقوفا، ابن أبي حاتم عن سلمان موقوفا)

RE. 228/1 (El-kulûbü erbaatün: Kalbün ecredü fîhi mislü's- sirâci yüzhiru, ve kalbün aglefe merbûtun alâ gılâfihi, ve kalbün menkûsün ve kalbün musfahun; feemme'l-kalbü'l-ecrâd... İlâ âhiri'l-hadis.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!”

[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!”

[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!

[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

Cenab-ı Peygamber Efendimiz SAS bugünkü Hadis-i Şeriflerinde kalbi bize izah ediyorlar. Kalbi zikrediyorlar. Kalp tabii hepimizin bildiği gibi vücutta bir et parçası var -doktorların bize tarif ettiği, tanıttığı üzere- o değil. O kalp, vücudun idamesi için Cenab-ı Hak onu oraya koymuş. O vücut için. Onun vazifesi vücutla alakalı.

Buradaki kalp; asıl tecelligahi ilahi diye izah ederiz, gönül diye izah ederiz, ruh diye izah ederiz, akıl diye izah ederiz... Bu kalp. Bunun tutulur tarafı yok. İçi tutmak mümkün mü? İnsanın içi nasıl tutulmazsa bu kalp de böyle ele avuca gelmeyen bir şey.

a. Kalpler Dört Çeşittir

Ahmed ibn-i Hanbel ve Taberânî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

الْقُلُوبُ أَرْبَعَةٌ: قَلْبٌ أَجْرَدٌ فِيهِ مِثْلُ السِّرَاجِ
يُزْهِرُ، وَقَلْبٌ أَغْلَفٌ مَرْبُوطٌ عَلَى غِلَافِهِ، وَقَلْبٌ
مَنْكُوسٌ، وَقَلْبٌ مُصْفَحٌ؛ فَأَمَّا الْقَلْبُ الْأَجْرَدُ،
فَقَلْبُ الْمُؤْمِنِ سِرَاجُهُ فِيهِ نُورُهُ؛ وَأَمَّا الْقَلْبُ
الْأَغْلَفُ، فَقَلْبُ الْكَافِرِ؛ وَأَمَّا الْقَلْبُ الْمَنْكُوسُ

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.17, no:11145; Taberânî, *Mu'cemü's- Sağîr*, c.III, s.228, no:1075; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.231, no:224; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

فَقَلْبُ الْمُنَافِقِ، عَرَفَ ثُمَّ أَنْكَرَ؛ وَأَمَّا الْقَلْبُ
 الْمُصْفَحُ، فَقَلْبٌ فِيهِ إِيمَانٌ وَنِفَاقٌ؛ فَمَثَلُ الْإِيمَانِ
 فِيهِ، كَمَثَلِ الْبَقْلَةِ يَمُدُّهَا الْمَاءُ الطَّيِّبُ؛ وَمَثَلُ
 النِّفَاقِ فِيهِ كَمَثَلِ الْقُرْحَةِ، يَمُدُّهَا الْقَيْحُ وَالِدَّمُّ؛
 فَأَيُّ الْمَدَّتَيْنِ غَلَبَتْ عَلَى الْأُخْرَى، غَلَبَتْ عَلَيْهِ

(حم. طس. عن أبي سعيد وصحح، ثن عن حذيفة موقوفا، ابن أبي حاتم عن سلمان موقوفا)

RE. 228/1 (El-kulûbü erbaatün: Kalbün ecredü, fîhi mislü's- sirâci yüzhiru, ve kalbün aglefe, merbûtun alâ gılâfihi, ve kalbün menkûsün, ve kalbün musfahun; feemme'l-kalbü'l-ecredu kalbü'l- mü'mini sirâcühû fîhi nûruhû; ve emme'l-kalbü'l-ağlefü, kalbü'l- kâfiri; ve emme'l-kalbü'l-menkûsu, kalbü'l-münâfikı, arafe sümme enkere; ve emme'l-kalbü'l-musfahu, fekalbün fîhî îmânün ve nifâkun; femeseli'l-îmâni fîhî, kemeseli'l-bakleti yemüddühe'l- mâü't-tayyibü; ve meseli'n-nifakı fîhî kemeseli'l-kurhati, yemüddühe'l-kayhu ve'd-demü; feeyyü'l-meddeteyni galebet ale'l- uhrâ, galebet aleyhi.)

(El-kulûbü erbaatün) “Kalpler dört çeşittir: (Kalbün ecredü, fîhi mislü's-sirâci yüzhiru) Açık kalb; örtüsü, kılıfı olmayıp parlıyan nurlu bir kandil gibidir. (Ve kalbün aglefe, merbûtun alâ gılâfihi) Kılıflı kalb; kılıfla örtülmüş ve bağlanmıştır.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.244, no:1226; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XV, s.232, no:15388.

Dışı mühürlüdür. (Ve kalbün menkûsün) Ters kalb; aşağısı yukarı, yukarısı aşağıya gelmiş yamuk kalb. (Ve kalbün musfahun) Yamuk kalp; iki tarafa da, imana da küfre de meyillidir.”

(Feemme'l-kalbü'l-ecredü kalbü'l-mü'mini)
“Kılıfsız olan açık kalbe gelince, bu müminin kalbidir. (Sirâcühû fîhi nûruhû) Onun kandili içindeki iman nurudur. (Ve emme'l-kalbü'l-ağlefü, kalbü'l-kâfiri) Kılıflı kalp, kâfirin kalbidir. Ne alır ne verir. Ona bir şey işlemez. (Ve emme'l-kalbü'l-menkûsu, kalbü'l-münâfikı) Ters kalb, tepesi aşağı olan kalb de münafığın kalbidir, (arafe sümme enkere) hakkı ve tevhidi bilir ama inkâr eder. (Ve emme'l-kalbü'l-musfahu, fekalbün fîhî îmânün ve nifâkun) Yamuk kalbe gelince; içinde iman da, nifak da olan kalptir.”

(Femeselü'l-îmâni fîhî, kemeseli'l-bakleti)
“Onun imanının misali, bir tane gibidir ki, (yemüddühe'l-mâu't-tayyibü) o taneyi iyi su büyütür. (Ve meselü'n-nifakı fîhî kemeseli'l-kurhati) Oradaki nifakın misali ise, (yemüddühe'l-kayhu ve'd-demü) irin ve kanın büyüttüğü çıban gibidir. (Feeyyü'l-meddeteyni galebete ale'l-uhrâ, galebete aleyhi) O iki besleyiciden hangisi diğerine galib gelirse, kalpte o hakim olur.

Fakat bu kalbin kendine mahsus bir hâli de var. Dört vaziyeti var kalbin. Dört çeşit vaziyeti:

1. Kalb-i Ecred

Bir kalp ki ecred diyor, mücerred. Küfürden, münafıklıktan, şirkten salim bir kalp. Küfür yok, münafıklık yok, nifak yok, şirk yok, fenalıklar yok... Tertemiz bir kalp.

Bu bir lambanın aydınlık verdiği gibi ışık verir. Pırıl pırıl parlar. Bu kalp ki ecreddir, mücerreddir. Şirk yok içerisinde, küfür yok, nifak yok, fenalık yoktur içerisinde. Bu pırıl pırıl parlar.

Bunu bazı arifler şöyle tasvir etmişler:

Cenab-ı Hak insanı bir şehir suretinde yaratmış. Vücut bir şehir demek. Bir memleket hatta bir dünya demek, bir âlem demek. Bu âlemin içerisine bir beyt koymuş Cenab-ı Hak, ona da kalp demişler.

O kalbin içerisine, o beyte, bir melik, yani bir hükümdar koymuş, o imandır. O hangi kalbe konduysa, o kalp bahtiyar bir kalptir.

İmam-ı Gazali diyor ki:

Nefis diyoruz ya, bu nefis kalbin askerleridir. Bu askerlerin adedini de Allah'tan başka kimse bilmez. Her devletin bir askeri var, fakat bunun bir hesabı var. "Şu devlet bu kadar asker kullanır, bu devlet bu kadar asker kullanır." diye hesapları her zaman aşağı yukarı bilinir. Fakat Allah-u Teala'nın insanın kalbine koyduğu askerinin sayısını Allah'tan başka kimse bilmez. Hesab et sen şimdi insandaki kemali, şiddeti, büyüklüğü...

وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ

(المدثر: ٣١)

(Vemâ ya'lemü cünüde rabbike illa hû)
“Rabbinin ordularını kendisinden başkası bilmez, ancak o bilir.” (Müddessir, 74/31)

Kalp yahut mülk, o kalp, o özel yere diyorlar ki, mahalli saltanat... Padişahın oturduğu saray gibi. Kalbin içindeki o yere de, melikin oturduğu saraya kalp diyorlar ki iman yeri. Eğer Cenab-ı Hak bu kalpteki saraya iman verdiyse, iman nasib ettiyse bu iman dolayısıyla o kalp hem böyle nur gibi ortalığı ışıldatır, hem de düşmanlarına karşı bir perde olarak kendisini saklar. Hem aydınlatır hem de saklar.

Bu kalbin veziri akıldır. Bu kalbin duvarları insandaki yakın denilen tam bilme, iyi bilme, hakkı bilmedir. Bunun kapısı da ihlâstır. Kalbin içerisine girebilmek de ihlas kapısıyla olur. İhlasın varsa, bu kapıdan içeri girersin ve imana sahip olursun. Eğer ihlâsın yoksa, o kapıdan içeri adamı sokmazlar.

Bunların hepsi Cenab-ı Hakk'ın kudretinin insandaki tezahüründen ibarettir. Şimdi bu kalp tertemiz; küfür yok, şirk yok, münafıklık yok; orada iman var ve parlıyor.

Bu önde sayılan, ecred denen, mücerred olan kalp, yani kendisinde küfür yok iman var, nifak yok ihlas var, pırıl pırıl pırıldayan kalp; bu mü'minin kalbidir. Mü'minin kalbi böyle pırıl pırıl pırıldar ve içinde küfür, nifak bulunmaz.

Onun ışığı, onun nuru iman nurudur.

Her şeyin âlâsı var, ednası var, evsatı var. Çocuk küçüktür, ufaktır, bebektir. Sonra büyür delikanlı olur. Ondan sonra yetişir kemâle gelir. Çocukluk devri hiçbir şeye yaramaz. Büyüyecek o... Büyüyüp gençlik devrine eriştiğinde tam iş görecektir vaziyettedir. O zaman da delikanlılık kendisini harap eder. Sonra olgunlaşma devri gelir, 40'tan sonra 50-60-70... O zamanlarda da kemâle gelmiş bir insan hayatı vardır.

Bu imanda da böyle, kemâle gelip olgunlaşamadıysa ne yazık bu insana! O yüzden Allah bize bu imanı verdiyse, bunun da kemâle erdirilmesi lazım!

Onun için, Âdem AS'ın duasındandır bu dua. Âdem AS Cenâb-ı Hakk'a yalvarırken diyor ki:²

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا يُبَاشِرُ قَلْبِي

(Allâhümme innî es'elüke îmânen yübâşiru kalbî) "Yâ Rabbi öyle bir iman ver ki, etime, kanıma, ciğerime, içime, iliğime tamamen işlemiş olsun. Hiçbir a'zam o imandan mahrum kalmasın."

Onun için Yunus Emre ne güzel demiş:

*Eğer beni yandıralar,
Külüm göğe savuralar;
Toprağım anda çağıra:
Bana seni gerek seni!*

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.117, no:5974; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.292, no:17426; *Ibn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk*, c.VII, s.432; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.184, no:3657.

“—Beni assanız da, kesseniz de, kanımı akıtsanız da, ateşlerde yakıp kül edip savursanız da ben yine derim *Lâ ilâhe illa'llah!*”

Çünkü Lâ ilâhe illa'llah vücudunun her zerresine işlemiştir. Her zerresine işlediği için o zerrelerin her biri bir âlemdir. Onun için kesmişsin, koparmışsın, şunu yapmışsın bunu yapmışsın...

Hiç gelir ona...

Allah bize de öyle bir iman versin... Aynı zamanda da bu imanda kemâl versin...

Kemalsiz bir iman olmamış mahsul gibidir. Bugün olmamış elmayı yemiyorsun, şunu yemiyorsun bunu yemiyorsun, ham deyip atıyorsun çöpe. Olmamış iman da böyledir.

Onu olgunlaştırmak vazifemiz. Onun için çeşitli sebepler var. O sebepleri fırsat bilerekten bu imanı olgunlaştırmaya çalışmak her müslümanın en başta gelen vazifesidir.

Şu vücudu olgunlaştırmaya çalışıyoruz. Yemeğini ve suyunu eksik etmiyoruz, zamanında yedirmeye, işte şu faydalıdır bu faydalıdır diyerek beslemeye uğraşıyoruz. Ancak bir sıhhat için. Halbuki bu vücut hep fani. Ne kadar beslersen besle bir gün dönecek gidecek.

Ama gönül öyle değil. Gönülde ebediyet var. Gönülde ebediyet var. Vücut gibi yok olup gitmeyecek o. Bu gönül kafesin içindeki kuş gibi. Bu vücut kafesi ölür o kuş ortaya çıkar.

O yüzden derler ki:

“—Evliyaların dünyadan ahirete göçtükten sonraki tasarrufları hayatlarınkinden daha çok kuvvetlidir. Çünkü kınından çıkan bir kılıç nasıl keserse, evliya da cesedinden ayrıldıktan sonra tasarruf yönüyle daha da keskinleşir.”

2. Kalb-i Aglef

İkinci bir kalp daha vardır ki bu kalp kılıf içerisine sokulmuş, kılıflanmış. Bir kılıfın içerisinde kapalı.

O kapatılmış, kılıflanmış olan kalp kafirin kalbidir. Sen buna ne kadar vaaz etsen, ne kadar nasihat etsen, ne kadar ayât-ı ilahileri göstersen fayda etmez. Kapanmıştır bir kere, mühürlenmiştir.

طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ

(النحل: ١٠٨)

(Tabea'llàhu alâ kulûbihim) “Allah'ın onların kalplerini mühürlemiştir.” (Nahl, 16/ 108) diye Kur'an-i Azimü's-şan'ın birçok yerlerinde geçer. Mühür vurulmuştur bu gönüllere; vuruldu mu bitti artık.

3. Kalb-i Menkus

Bir kalp daha vardır ki ters dönmüş. Şimdi bizim kalp hep düz vaziyette durur. Maazallah kendisine çeşitli sıkıntılar neticesinde ters dönme gibi bir hâl gelse, insan yuvarlanır gider. Bu kalp ki ters dönmüş.

Birisi kirden, nifaktan, Şirkten, k¼f¼rden halis bir kalp pırıl pırıl parlıyor... İkincisi kılıflanmış, kapatılmış her taraftan... Üç¼nc¼ bir kalp de ters d¼nderilmiŐ.

Yani k¼seyi ya da bardağı ters d¼nd¼rd¼ğ¼n¼z vakittte, içinde ne varsa d¼k¼l¼r ve içine bir daha da bir Şey koymak imk¼nı da olmaz. Ters d¼nm¼Ő. Ancak bu d¼z ve dik durursa içine bir Şey koyabilirsin. Ters d¼nd¼kten sonra nasıl içine bir Şey koyma imk¼nı yoksa, ters d¼nen kalplerde de hiçbir hayır yoktur.

Bir kere d¼nm¼Ő tersine... Ne kadar vaaz edersen et, ne kadar hakikat ile ihtar edersen et, istersen cevahir sat... Kıymeti yok. Yazıktır. Onun için b¼y¼kler demişler ki:

“–K¼peklere cevahir takmak ne kadar aptallıkta... K¼pek cevahirden ne anlar. Ona vereceksen ekmek ver, et ver, kemik ver. O, onu yer. Cevahir k¼peđe fayda eder mi? Etmez. Binaen aleyh b¼yle ‘Ben çok biliyorum!’ diyenlere vaaz etmek, k¼peđe cevher takan aptalın iÇine benzer” demişler.

Ters d¼nm¼Ő g¼n¼le vaaz edilir mi?

Bizim Bursa’da Evliyaullahtan Hz. Üftade’nin bir menkıbesi var. Kanuni’nin devrinde olan bir zat. Vaaz ediyormuŐ. Kendisi k¼mil insan ama. Vaaz ediyor. Torunu camiye girmiŐ bakmıŐ ki caminin içerisi hayvanla dolu. Dedesi de çıkmıŐ vaaz ediyor. Eve koŐmuŐ demiş ki:

“–Nine! Dedem deli olmuş.

“–Ne oldu ođlum!” diye ninesi sormuŐ.

“—Bir sürü hayvanı başına toplamış, nasihat etmeye çalışıyor.”

Çocuğun kalp gözleri açık. Daha günahlara girmemiş, kalp temiz. Hakikat kendisine münkeşif olmuş. Oradaki insanların suretlerini değil siretlerini görüyor. Gelince bunu söylemiş.

Akşam olunca Hacı anne:

“—Efendi! Bizim torun böyle diyor.” demiş.

“—Haa! Ona sokaktan geçen simitçiden simit alın da yediverin!” demiş Üftade Hazretleri.

Sonra o keşif kendisinden kayboluyor.

Allah sureti insan değil de sureti ve sireti insan olanlardan etsin cümlemizi...

Bu sûret... Bunda iş yok. Asıl iş sirette... Önemli olan insanın iç kısmı, iç âlemi... İç âlemi güzel olmadıktan sonra dış âlemin güzel olmuş, ne faydası var onun? Gavurlarda da ne güzel sureti olan insanlar var. Fakat gâvur, beş para etmez.

Bu da ters dönen bir gönül. Hiçbir şeye yaramaz. Gücün yeterse düzeltebilirsen ne mutlu!

Ters dönen kalp, menkus olan kalb münafığın kalbidir. Münafığın kalbinin içine hiçbir şey nüfuz edemez. Kapalı etrafı. İçeriye nüfuz edemez, içine geçmez. Bir kulağından girer bir kulağından çıkar.

Behlül Dâna'nın bir hikâyesi vardır. Evliyaullahtandır, meczubdur o... Harun Reşid'in kardeşi. Mezarlıklara gider kafaları yoklarmış.

Elinde bir iğnesi var hangi kafaya batar hangi kafaya batmaz, onları getirir sıralarmış; “Bu beş kuruşluk kafa, bu on kuruşluk kafa...” diyerek bir ibret levhası yaparmış.

Bu münafığın kafası on para etmeyen bir kafadır. Çünkü ters dönmüştür. İçine bir şeyin girmesine ihtimal yoktur. Koysanız ziyan olur, boşa gider.

Münafık, Rabbi kim biliyor, ondan sonra inkâr yoluna gidiyor.

Hayat-i dünyayı hayat-i ahirete tercih ediyor.

Biliyor ki bu mevcudatın sahibi var. Bu sahipsiz, yaratıcısız olmaz. Kim ne derse desin. Bu kadar intizam, bu kadar varlık kendi kendine olsun, bunu delinin aklı bile kabul etmez. Biliyor ki bu varlığı yaratan bir kudret sahibi var. Bunu bildiği halde dünya hayatı daha iyi geliyor, galebe çalıyor kendisine, inkâr yoluna gidiyor.

4. Kalb-i Musfah

Dördüncü bir gönül de ‘musfah’ denilen bir kalptir. Bu kalp iki cepheli, iki tarafa da meyillidir. İman tarafına da küfür tarafına da yönelir. Ne tarafa çevirirsen o tarafı kabul edecek bir istidat var kendisinde...

O bahçedeki ağaca benzer. Suyu verdiği müddetçe ağaç büyür, gelişir. İman da böyledir. Onu ibadetlerle, taatlerle beslersen, zikrullahla beslersen o gelişir. Onu kurtarırsın, küfür tarafına kaymazsın.

Maazallah bu kalbin kötülüğe doğru da istidadı vardır. Sen ibadet ü taati terk ediverirsen, zikrullahı terk ediverirsen, bu sefer bu döner küfür tarafına...

Şimdi, “Sen benim kalbime bak!” diyenin hatasını anla ki bu cevherde iki taraflı istidat var. Bu tarafa çevirirsen iman, öbür tarafa çevirirsen küfür... Buna mahal veren sensin. Çalışırsan, ibadet-ü taat edersen, hakkını verirsen bunun içine iman dolar, nur olur.

Bunu boş bırakırsan, kendi haline bırakırsan, o zaman küfür galebe çalar buna, mahv u perişan olur.

b. Vücutta Kalbin Önemi

Ebü’ş-Şeyh ve Ebû Nuaym, Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

الْعَيْنَانِ دَلِيلَانِ، وَالْأُذُنَانِ قُمَعَانِ، وَاللِّسَانُ
تَرْجُمَانُ، وَالْيَدَانِ جَنَاحَانِ؛ وَالْكَبِدُ رَحْمَةٌ،
وَالطِّحَالُ ضَحِكٌ، وَالرِّئَةُ نَفْسٌ، وَالْكُلَيْتَانِ مَكْرٌ،
وَالْقَلْبُ بُلْبُلٌ؛ فَإِذَا صَلَحَ الْمَلِكُ صَلَحَتْ رَعِيَّتُهُ
ه، وَإِذَا فَسَدَ الْمَلِكُ فَسَدَتْ رَعِيَّتُهُ ه

(أبو الشيخ في العظمة، وأبو نعيم في الطب عن أبي سعيد، وسنده واه؛ الحكيم عن عائشة)

³ Ebü’ş-Şeyh, *Tabakätü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.496, no:1017; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Abdürrezzak, *Musannef*, c.XI, s.221, no:20375; Ma’mer ibn-i Râşid, *Câmi’*, s.166, no:988; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.241, no:1206: *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIV, s.383, no:14542.

RE. 224/9 (El-aynâni delîlâni, ve'l-üzünâni kum'âni, ve'l- lisâni tercümânün, ve'l-yedâni cenâhâni; ve'l kebidü rahmetün, ve't-tihâlü dahikün, ve'r-rietü nefesün, ve'l-külyetâni mekrun, ve'l- kalbü melikün; feizâ saluha'l-melikü salehat raiyyetühû, ve izâ fesede'l-melikü fesedet ra'iyetühû.)

(El-aynâni delîlâni) "İki göz delillerdir. (Ve'l-üzünâni kum'âni) Kulaklar kapılardır. (Ve'l-lisâni tercümânün) Dil de tercümandır. (Ve'l-yedâni cenâhâni) İki el iki kanattır. (Ve'l-kebidü rahmetün) Karaciğer şefkat, (Ve't-tihâlü dahikün) dalak gülme, (ve'r-rietü nefesün) ve akciğerler nefes yeridir. (Ve'l-külyetâni mekrun) Böbrekler ise mekir yeridir. (Ve'l-kalbü melikün) Kalp de meliktir. (Feizâ saluha'l-melikü salehat raiyyetühû) Melik temiz olursa, tebaası da temiz ve sağlam olur. (Ve izâ fesede'l-melikü fesedet ra'iyetühû) Melik fesada uğrarsa, tebaası da fesada uğrar."

Onun için diyor ki: Bütün hayırların ve fesatların başı bu gönüldür. Bugün dünyada neler dönüyorsa dönsün, bunların kökü hep gönülden gelir. Bütün hayırların menbaı gönül olduğu gibi, bütün fesatların, şerlerin menbaı da gönüldür. Buna çok dikkat et!

Hayırların doğması gönlün hayatının alâmetidir. Gönül hayattadır demek. Gönül hayatta oldukça, kendisinden hayırlar zuhur eder. Hayırlar çıkar, hayırlar derler, hayırlar içerir. Çünkü gönül diridir ve hayattadır. Gönül ne zaman ölürse, işte o zaman oradan bütün şerler hasıl olur.

Şimdi bakın insanın ölümü ile gönlün ölümü arasındaki farka bakın! İnsan ölünce hepsi biter, iyiliği de biter kötülüğü de biter. Ne kadar kötü bir insan olursa olsun, ne kadar iyi bir insan olursa olsun ne oldu? Öldü. Bitti hepsi.

Fakat gönül öyle değil. Gönül hayattayken bütün hayırların menbaı oluyor. Aslı oluyor, saiki oluyor.

Gönlün mematı da bütün şerlerin, fesatların menbaı oluyor. Onun için diyor ki: Gönlün ölümü bütün şerlerin doğuşuna sebep olur. Şimdi bugün nerede olursa olsun, nerede bir kötülük görüyorsan, o kötülüklerin sahiplerinin gönüllerinin öldüğünün alametidir bu. Gönülleri ölmüş demektir. Ters dönmüş veya tam bir kılıfın içine sokulmuş, mühürlenmiş bir gönül. Bundan hayır gelmez kat'iyyen...

Ama sen dersin ki:

“—Bazı ölü gönüllerden bazı işler sudur eder ki, ‘Bak neler varmış neler görüyoruz!’ dersin; Önüne bakma arkasına bak. Arkasının ne getireceğini görebilecek göze sahip ol. Bugün önünden sana güzel görülebilecek şeyin arkasından şer çıkabilir.”

Mesela bir zehir yuttururlar adama, tatlı bir şeyin içine koyarlar. Balın, şekerin içerisine bir parça zehir koyar, “yut bunu!” der. Bakarsın tadına “Oh tatlı bir şey!” Yutarsın, beş-on dakika sonra gidersin ahirete... Zehirlendin çünkü.

Bu önu hayır gibi görünen şeyler insanlara yutturulunca, insanların hepsi ölüme doğru gider. Gönül ölümüne yani. Allah korusun...

Onun için diyor ki:

Bütün şerlerin maddi asliyeti, kökü gönlün ölümündendir. Bir adam katil mi, cani mi, ayyaş mı, kumarbaz mı? Efendim ne kadar fenalık varsa... Gönlü ölmüş de onun için bunları yapıyor. Eğer gönlünde zerre kadar hayat olsa, bunları yapmaz.

Akşam bir efendi misafir geldi. Efendinin kızları üniversitede okuyorlar. Örtülü, tesettürlü bunlar. Üniversite dekanı;

“—Bu kılıkla sizi kabul etmem. Herkes nasıl geliyorsa siz de öyle gelin” demiş. Fakat bunlar ısrar etmişler:

“—Biz bu kılığımızı değiştiremeyiz. Böyle gelip okuyacağız.”

Her nedense müsamaha görmüşler. Bir gün çağırmış dekan bunları ve demiş ki:

“—Kızım bu kadar öğrencimiz, öğretmenlerimiz var, hepsi açık. Siz neden örtünüyorsunuz. Bunu bana izah eder, anlatabilir misiniz?”

Kız demiş ki:

“—Efendim ben 18 yaşındayım. Aklım kesmez bunlara ama aklımın erdiği kadar söyleyeyim. Sizin mektebin bir nizamnamesi var, her mektebin olduğu gibi. Bu nizamnameye uyulmadığı takdirde çocuğu kovuyorsunuz. Öyle mi?”

“–Evet, öyle...”

“–Allah’ın da bir nizamnamesi var. Biz de bu nizamnameye uymak mecburiyetindeyiz.” demiş,

Ağlatmış hepsini orada,,. Allah kusurlarımızı affetsin...

İnsan neden örtünür? Neden imanın, İslam’ın icaplarını yapar? Hayatını mahvetmek için kalbine zarar verecek maddeyi kullanır mısın sen? Deseler ki:

“–Şunu ye ama kalbine şöyle zarar verir.”

Yemezsin.

“–Kalbim zarar görür, belki de ölürüm!” dersin.

Ama gönlünün ölümüne, ölüsüne neden razı oluyorsun sen? İbadet yapmazsan, taat yapmazsan, zikrullahtan mahrum olursan, Allah’ın emirlerine karşı gelirsen, elbette gönlün ölecektir. Bu ölen gönülden sonra, bu hayatın hiçbir kıymeti yoktur. Keşke hayatın bir an evvel sönse de, günahlara girmesen...

c. Kalp Vücutun Hükümdarıdır

Kalp bir hükümdardır. Vücut denilen mülkün hükümdarıdır. Bütün azalar var ya el, ayak, göz... Sayısını Allah’tan başka kimse bilmez vücuttaki parçaların; bu parçaların hepsi o hükümdarın teb’asıdır. Nasıl ki her milletin, her devletin bir hükümdarı var, o hükümdarın da tabileri var... Bizler de öyle değil miyiz? Kanunlara, hükümete bağlı insanlarız yani. Onlar ne derse öyle hareket ederiz.

Bu kalp de vücutta hakim vaziyetindedir. O müsaade ederse iyidir. Kötülük emrederse kötülük olur. Bu da onun hayatta oluşu veya ölmesiyle alakalıdır.

İyilik emretmesi onun hayatına bağlı. Eğer kalpte hayat varsa (hayat-ı maneviye) daima iyilik emreder vücuda:

“—Namazını kıl, orucunu tut, zekâtını ver, zikrullah ile meşgul ol, günahlardan uzak dur, günahların yanına sokulma...”

Çünkü gönül denilen melik hayattadır ve bunları emreder. O melikteki manevi hayat eğer öldüyse o zaman onun bütün emirleri şer olur. Bu el ayak da ona tabidir. Bu gönül ne derse o olacaktır yani.

Melik, hükümdar. Bugün devletin kanunları bize nasıl emrediyorsa, o melik de vücuda öyle emreder. El, ayak, göz, kulak o emirleri icra etmek mecburiyetindedir. Tabîdir çünkü, icra edecek. Baştan gelen emir o. Binaen aleyh gönülde hayat varsa iyilikleri emredecek. Gönülde hayat yoksa şerleri emredecek. Buna çok ehemmiyet vermek lazım.

Ne zaman ki melik iyi olursa, bütün vücut iyi olur. El, ayak salah... İstikamet üzere, kâmil... Günahlardan kaçır, fenalıklardan kaçır, iyilikleri, ibadetleri yapar. Çünkü vücuttaki hükümdar iyidir, salâh üzeredir.

Bu melik bozuk, ayyaş, akılsız olursa... Melik olmuş vücutta ama hayat-ı maneviyesi ölmüş adamın... Ondandır sonra tabiatıyla el ayak elden gider. Ona tabidir çünkü, o ne derse o olacaktır. Bu elden iyilik isteyemezsin, gözden iyilik isteyemezsin, gönülden iyilik isteyemezsin...

Hiçbirinden iyi bir şey isteyemezsin. Helal haram tanımaz. Gönül nasılsa, diğer azaların da öyle yaşamasını ister.

İkinci bir misalde diyor ki; Genel bir ağaç yerden suyunu alır, dallarını da salar. O dalların hayatı gövdedeki suya bağlıdır. Gövdeden suyunu alır, dalının en ücra köşelerine kadar uzatır. İyi bir su aldıysa, iyi bir mahsul verir. Kötü bir su aldıysa, kötü mahsul verir.

Elin, ayağın, gözün, kulağın bütün vücuttaki azaların iyiliği gönlün iyiliğinin alâmetidir. Oradaki melik güzel, iman güzel. Güzel hareketler ondan daima sadır olur. Kötülük yapmaz, kaçır, korkar günahattan. Onların bozukluğu, o gönlün ölümünün alametidir.

Allah cümlemizi affetsin... Onun için o Erzurum'daki İbrahim Hakkı Hazretleri *Ma'rifetname'sind*, gönül hakkında çok dikkatle okumaya layık sayfeler doldurmuştur.

Allah işte ibret versin, izan versin, anlayış versin, kabiliyet versin cümlemize... İman ü İslamiyet'i ve kalbimizi muhafaza etmeyi nasib-i müyesser eylesin...

d. Kıyamet Gününün Sıkıntısı

Hatîb-i Bağdâdî, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.155, no:8779; *İbn-i Hibbân, Sahîh*, c.XVI, s.330, no:7335; *Ebû Ya'lâ, Müsned*, c.VIII, s.398, no:4982; *Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.608, no:18341; *Hatîb-i Bağdâdî, Târih-i Bağdad*, c.XII, s.27, no:6371; *Ebû Nuaym, Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.109; *Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan*.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.358, no:38926; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.299, no:6346.

الْكَافِرُ يُلْجِمُهُ الْعَرَقُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، حَتَّى يَقُولَ:
أَرْحِنِي، وَلَوْ إِلَى النَّارِ

(خط. عن ابن مسعود)

RE. 228/4 (El-kâfiru yülçimühü'l-araku yevme'l-kıyâmeti, hattâ yeküle erihinî, velev ile'n-nâri.)

(El-kâfiru yülçimühü'l-araku yevme'l-kıyâmeti) “Kâfiri kıyamet gününde, [mahşer yerinde hesabı beklerken] ter öyle sıkar ve bunaltır ki, (hattâ yeküle erihinî, velev ile'n-nâri) ‘Cehenneme de atacak olsanız, beni buradan kurtarın!’ der.”

Şimdi gavurlar dünyada rahat yaşıyorlar. Tayyareler yapıyorlar, çeşitli makineler de yapıyorlar, televizyonu, radyosu bir sürü icatları var... Ay’a da gidiyorlar.

“—Yahu bu adamlar ne hünerli adamlar! Bak bunların sayesinde biz de buradan üç saat içerisinde Mekke’ye kadar gidiveriyoruz.” diyoruz.

Daha neler var neler... Fakat o kâfirin akibetine bak sen şimdi: Dünyada böyle rahat, iyi, parası bol, her şeyi iyi ama, yarın kıyamet gününde [mahşer yerinde hesabı beklerken], o kâfir o kadar terleyecek, bunalacak ki, en nihayetinde

“—Ne olur beni kurtarın buradan. Cehenneme mi atacaksınız, atın! Kurtarın beni bu sıkıntıdan!” diyerek cehenneme atılmasını kendisi isteyecek.

İmansızlık çok fena bir şey arkadaş! İmansız yaşamaktansa ölmek bin kat evladır. Belki yüz bin kat evladır. Onun için evlatlarımızın üzerinde çok titizlikle durarak, onların iman ile

yaşamalarının imkânlarını arayıp bulmak en büyük vazifelerimizden biri olsa gerek.

e. Büyük Günahlar

Râmûzü'l-Ehâdis'te üstadımız büyük günahlarla ilgili altı tane hadis-i şerif kaydetmiş. Sırasıyla okuyalım!

Birinci hadis-i şerif:

Tayâlisî, Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslem, Tirmizî ve Neseî, Abdullah ibn-i Bekr ibn-i Enes, dedesinden rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

الْكَبَائِرُ: الشِّرْكُ بِاللَّهِ، وَقَتْلُ النَّفْسِ، وَعُقُوقُ
الْوَالِدَيْنِ؛ أَلَا أُنبئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ: قَوْلُ الزُّو
رِ، أَوْ شَهَادَةُ الزُّوْرِ الْكَبَائِرِ: الشِّرْكُ بِاللَّهِ، وَقَتْلُ
النَّفْسِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ؛ أَلَا أُنبئُكُمْ بِأَكْبَرِ
الْكَبَائِرِ: قَوْلُ الزُّوْرِ، أَوْ شَهَادَةُ الزُّوْرِ

ط. حم. خ. م. ت. حسن صحيح غريب، ن. عن عبد الله ابن بكر بن أنس عن جده (ط. حم. خ. م. ت.)
(حسن صحيح غريب، ن. عن عبد الله ابن بكر بن أنس عن جده)

RE. 228/5 (El-kebâirü: Eş-şirkü bi'llâhi, ve katlü'n-nefsi, ve ukûku'l-vâlideyni; elâ ünebbiüküm bi-ekberi'l-kebâiri: Kavlü'z- zûri, ev şehâdetü'z-zûri.)

⁵ Neseî, Sünen, c.XII, s.362, no:3945; Beyhakî, Şuabü'l-İman, c.VI, s.189, no:7867; Bezzâr, Müsned, c.II, s.358, rno:7454; Neseî, Sünenü'l-Kübrâ, c.II, s.289, no:3473; Tahâvî, Müşkilü'l-Âsâr, c.II, s.380, no:749; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.540, no:7799; Câmiü'l-Ehâdis, c.XV, s.445, no:15909.

(El-kebâirü) “Büyük günahlar: (Eş-şirkü bi’llâhi) Allah’a şirk koşmak, (ve katlü’n-nefsi) insan öldürmek, (ve ukûku’l-vâlideyni) ana-babaya isyan... (Elâ ünebbiüküm bi-ekberi’l-kebâiri) Size günahın en büyüğünü haber vereyim mi: (Kavlü’z-zûri, ev şehâdetü’z-zûri) Yalan söz söylemek veya yalan yere şahidlik etmektir.”

İkinci hadis-i şerif:

Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Tirmizî ve Neseî, Abdullah ibn-i Amr ibnü’l-Avf RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

الْكَبَائِرُ: الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَقَتْلُ
النَّفْسِ، وَالْيَمِينُ الْغَمُوسُ

(حم.خ.م.ت.ن. عن ابن عمرو)

RE. 228/6 (El-kebâirü: El-işrâkü bi’llâhi, ve ukûku’l-vâlideyni, ve katlü’n-nefsi, ve’l-yem’inü’l-gamûsu.)

(El-kebâirü) “Büyük günahlar: (El-işrâkü bi’llâhi) Allah’a şirk koşmak, (ve ukûku’l-vâlideyni) ana-babaya isyan, (ve katlü’n-nefsi,) insan öldürmek, (ve’l-yem’inü’l-gamûsu) ve yalan yere yemindir.”

Üçüncü hadis-i şerif:

⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.XXI, s.159, no:6362; Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.283, no:2947; Neseî, *Sünen*, c.XII, s.363, no:3946; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.290, no:3474; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.251, no:2360; Abdullah ibn-i Amr ibnü’l-As RA’dan.

Ebû Dâvud, Neseî ve Beyhakî, Ubeyd ibn-i Umeyr'den, o da babasından rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

الْكَبَائِرُ تِسْعٌ: أَعْظَمُهُنَّ إِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَقَتْلُ
نَفْسٍ بغيرِ حَقِّ، وَأَكْلُ لُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ،
وَقَذْفُ الْمُحْصَنَةِ، وَالْفِرَارُ يَوْمَ الزَّحْفِ، وَعُقُوقُ
الْوَالِدَيْنِ، وَاسْتِحْلَالُ الْبَيْتِ الْحَرَامِ قَبْلَتِكُمْ،
أَحْيَاءً وَأَمْوَاتًا

(د. ن. ق. عن عبید بن عمیر عن أبيه)

RE. 228/7 (El-kebâiru tis'un: A'zamühünne işrâkûn bi'llâhi, ve katlü'n-nefsi bi-gayri hakkın, ve eklü'r-ribâ, ve eklü mâlü'l-yetîmi, ve kazfü'l-muhsanati, ve'l-firâru yevme'z-zahfi, ve ukûku'l- vâlideyni, ve'stihlâlü'l-beyti'l-harami kıbletiküm, ahyâen ve emvâten.)

(El-kebâiru tis'un) "Büyük günahlar dokuzdur: (A'zamühünne işrâkûn bi'llâhi) En büyüğü Allah'a şirk koşmak, (ve katlü'n-nefsi bi-gayri hakkın) haksız yere insan öldürmek, (ve eklü'r-ribâ) faiz yemek, (ve eklü mâlü'l-yetîmi) yetim malı yemek, (ve kazfü'l- muhsanati) iffetli

⁷ Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, c.X, s.186, no:20541: Ukaylî, Duafâ, c.III, s.45, no:1002; Ubeyd ibn-i Umeyr, babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.540, no7800.

kimseye zina isnadında bulunmak, (ve'l-firâru yevme'z-zahfi) cepheden kaçmak, (ve ukûku'l-vâlidayni) ana babaya isyan, (ve'stihlâlü'l-beyti'l-harami kibletiküm, ahyâen ve emvâten) sizin dirinizin ve ölünüzün kiblesi olan Beytü'l-Haram'a konan yasakları ayak altına almaktır.”

Dördüncü hadis-i şerif:

Taberânî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

الْكَبَائِرُ سَبْعٌ: الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي
حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَةِ، وَالْفِرَارُ
مِنَ الزَّحْفِ، وَأَكْلُ الرَّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ،
وَالرُّجُوعُ إِلَى الْأَعْرَابِيَّةِ بَعْدَ الْهَجْرَةِ

(طس. عن أبي سعيد)

RE. 228/8 (El-kebâiru seb'un: El-işrâkü bi'llâhi, ve katlü'n- nefsi'lletî harrama'llâhu illâ bi'l-hakkı, ve kazfü'l-muhsaneti, ve'l- firâru mine'z-zahfi, ve eklü'r-ribâ, ve eklü mâle'l-yetîmi, ve'r-rücûu ile'l-a'rabiyyeti ba'de'l-hicreti.)

⁸ Taberânî, Mu'cemü'l-Evsat, c.VI, s.33, no:5709; Heysemî, Mecmaü'z- Zevâid, c.I, s.294, no:390; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.III, s.313, no:4845; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.541, no:7805; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XV, s.446, no:15910.

(El-kebâiru seb'un) "Büyük günahlar yedidir: (El-işrâkü bi'llâhi) Allah'a şirk koşmak, (ve katlü'n-nefsi'lletî harrama'llâhu illâ bi'l-hakkı) hak yol ile olan müstesnâ, Allah'ın haram kıldığı bir kimseyi öldürmek, (ve kazfü'l-muhsaneti) namuslu kadına iftira etmek, (ve'l-firâru mine'z-zahfi) cepheden kaçmak, (ve eklü'r-ribâ) faiz yemek, (ve eklü mâle'l-yetîmi) yetim malı yemek, (ve'r-rücû ile'l-a'rabiyyeti ba'de'l-hicreti) hicretten sonra cahiliye bedeviliğine dönmek."

Beşinci hadis-i şerif:

Bezzâr, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

الْكَبَائِرُ: الشِّرْكُ بِاللَّهِ، وَالْإِيَّاسُ مِنْ رُوحِ اللَّهِ،
وَالْقُنُوطُ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

(البزار عن ابن عباس)

RE. 228/9 (El-kebâiru: Eş-şirkü bi'llâhi, ve'l-iyâsü min ravhi'llâhi, ve'lkunûtu min rahmeti'llâhi azze ve celle.)

(El-kebâiru) "Büyük günahlar: (Eş-şirkü bi'llâhi) Allah'a şirk koşmak, (ve'l-iyâsü min ravhi'llâhi) Allah'ın iyiliğinden ye'se düşmek, (ve'lkunûtu min rahmeti'llâhi azze ve celle) ve Allah Azze ve Celle'nin rahmetinden ümidini kesmektir."

⁹ Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.294, no:391; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.541. no:7806; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XV, s.445, no:15908.

Altıncı hadis-i şerif:

Beyhakî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

الْكَبَائِرُ: الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَةِ، وَقَتْلُ
النَّفْسِ الْمُؤْمِنَةِ، وَ الْفِرَارُ يَوْمَ الزَّحْفِ، وَأَكْلُ
مَالِ الْيَتِيمِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ الْمُسْلِمِينَ، وَإِلْحَادُ
بِالْبَيْتِ، قِبَلَتِكُمْ أَحْيَاءً وَأَمْوَاتًا

(ق. عن ابن عمر)

RE. 228/10 (El-kebâiru: El-işrâkü bi'llâhi, ve kazfü'l- muhsanati, ve katlü'n-nefsi'l- mü'mineti, ve'l-firâru yevme'z-zahfi, ve eklü mâlü'l-yetîmi, ve ukûku'l-vâlideyni'l- müslimeyni, ve ilhâdün bi'l-beyti, kıbletiküm ahyâen ve emvâten.)

(El-kebâiru) “Büyük günahlar: (El-işrâkü bi'llâhi) Allah'a şirk kışmak, (ve kazfü'l- muhsanati) namuslu kadına iftira, (ve katlü'n- nefsi'l-mü'mineti) mü'min kimseyi öldürmek, (ve'l-firâru yevme'z- zahfi) muharebe gününde cepheden kaçmak, (ve eklü mâlü'l- yetîmi)

¹⁰ Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, c.III, s.409, no:6515; Harâitî, Mesâviü'l-Ahlâk, c.I, s.253, no:237; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.541, no:7807; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XV, s.445, no:15907.

yetim malı yemek, (ve ukûku'l-vâlideyni'l-müslimeyni) müslüman ana-babaya isyan, (ve ilhâdün bi'l-beyti, kıbletiküm ahyâen ve emvâten) ölü ve diri olarak kiblemiz olan Kâbe'ye hürmetsizlik etmektir."

Büyük günahların affı çok zordur. Hele Ademoğlunun hakkına taalluk ediyorsa, mutlaka onunla baş başa kalıp helallik istemek lazım.

Namaz kılmamak gibi bir hak, Cenab-ı Hakk'a ait. Onun affı Cenab-ı Hak'tan istenir. Fakat parasını almışız, malını almışız, üzerimize geçirip vermemişiz. Bu hak insanoğluna taalluk eder.

Bu hakkı Allah affetmiyor; "O adam affetsin. Ondan sonra ben seni affedeyim!" diyor. Onunla helalleşmek icap eder.

I. Şirk Koşmak

Büyük günahların başı Allah'a şirk koşmak.

Biz Medine-i Münevvere'deyken yanımızda bir kürsü vardı, oranın vaizi vaaza oturdu. Dört gün mü, beş gün mü bizim bulunduğumuz müddetçe her akşam namazından sonra ve yatsıdan sonra da devam etmek üzere vaaz ediyor. Vaazın mevzuu Allah'a şirk koşmak... Müşriklik, şirk nedir? Bundan ibaret. Şirki anlatmaya çalışıyor.

Mezhepler çoktur. Aslı dört tanedir:

1. İmam-ı Âzâm Ebu Hanife'nin Hanefî mezhebi.
2. İmam-ı Şafi'nin Şâfî mezhebi.
3. İmam Malik'in Mâlikî mezhebi.

4. Ahmed ibn-i Hanbel'in Hanbelî mezhebi.

Bu dört mezhebin yolu hak yoldur. Bu dört mezhebin dışına çıkan yolların hepsi şirke gider.

Onun için, geçen hafta Kaderiyye diye bir mezhep var, onu işlemiştik. Kaderiyye diyor ki:

“—Hayır ve şer Allah'tan değil bendendir. İstersem hayır yaparım istersem de şer yaparım.”

Allah'ı devre dışı bırakıyor. Kudreti kendisine isnat ediyor. Bunlar için Efendimiz SAS, “Bu ümmetin Mecûsîleridir bunlar.” buyuruyor.

“—Her kul kendi fiilini kendi işler. Kendi hareketini kendi yapar.” diyorlar.

Halbuki hayır ve şer hep Allah'tandır. Biz Amentü'de:

أَمَنْتُ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ، وَبِالْقَدَرِ، خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى،
وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

(Âmentü bi'llâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusulihî ve'l- yevmi'l-âhiri, ve bi'l-kaderi hayrihî ve şerrihî mina'llâhi teâlâ, ve'l- ba'sü ba'de'l-mevti hakkun, eşhedü en lâ ilâhe illa'llâh ve eşhedü enne muhammeden abdühü ve rasûlüh.)

[Allah’a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah’tan geldiğine inandım. Öldükten sonra dirilmek haktır. Şehadet ederim ki, Allah’tan başka ilâh yoktur ve şehadet ederim ki, Muhammed SAS Allah’ın kulu ve rasûlüdür.] diyoruz.

Onun için bu kebairdeki şirke düşmemek için itikad-ı ehl-i sünneti iyi bilmek lazım. Ehl-i sünnetin itikadını iyi bilmeyen insanlar, hep böyle şirke doğru kayar giderler.

Şirk hakkında Kur’an-ı Azimüşşan’da çok ayetler var. Cenab-ı Hak;

“—Her günahı affederim, şirki affetmem!” buyuruyor. Onun için şirkten çok korkmak lazım.

Vahhabi denilen buraya hakim olan insanların en önemli hizmetleri şirke karşı cihad ilan etmeleridir. Şirke karşı cihad ilan etmişler.

Fakat bu cihad ilan edişleri ifrat derecesindedir. İfrat derecesinde oldukları için, ifrat ile tefritten korkmak lazım. Ortadır İslamiyet’teki yol.

İfrat derecesinde oldukları için *Delâilü’l-Hayrât’ı bile okumaya razı olmuyorlar. Delâilü’l-Hayrât, Peygamber Efendimiz’e salât ü selâmdan ibaret olan bir kitaptır. Ona bile razı olmuyor.*

“—Allah’ın kitabı varken niçin onunla meşgul olalım. Allah’ın kitabını oku!” diyor.

Rasûlüllah SAS Efendimiz’e karşı, “Yâ Rasûlallah!” dememize razı olmuyor. “Ya’

diye hitap olamaz ölene...” diyor. Akli ermiyor o kadar.

Ölen kimdir? Ölen sensin. Peygamber hiç ölür mü? Allah şehid olan kullarına bile “Ölü demeyin!”⁵ dediği halde peygamberine ölü demek caiz olur mu ya? Ama o adamın akli o kadar eriyor işte ne yapacaksın. Onun için şirk büyük bir günahdır.

2. Haksız Yere Cana Kıymak

İkincisi insan öldürmek. Bir insanı, hatta hayvanı bile haksız yere öldürmek günah.

Mesela eskiden tahtakuruları çoktu. Bu tahtakuruları geceleri toplarlar, lambalara atarlar, ateşe, ya da bir kaba su koyarlar, suda öldürürlerdi. O kokmanın diye, kokusundan korkarak suya atıp boğarak öldürürlerdi. Bunlar da haksızlıktır. Çünkü suda boğmak, ateşte yakmak ancak Allah’a mahsustur. Caiz değil.

3. Ana Baba Hakkına Riayet Etmemek

Ana babanın haklarına riayet etmemek de günah-ı kebirdendir. Ana baba hakkına riayet etmeyen evlat, katiyen felah bulmaz. Evet! Şöyle olur, böyle olur, anasının babasının mirasına sahip olur, filan eder ama felah bulmaz. Felah bulmaz.

Onun için ne yap et ananın babanın hukukuna riayet et. Çünkü senin hayatına onlar sebep olmuştur. Bu hayata sen, onlar sebebiyle kavuşmuştundur. Onların haklarına riayet vazifesiyle mükelleftir insan.

Onları sevindirir, aralarında bir şey varsa affına sebep olur. Kendisi de aynı sevabı alır. Anasına babasına bağışlamasıyla beraber kendisini de mahrum etmezler.

Onun için hacca giden insanların eğer ölmüş ana babaları varsa, kendi farz haccını yaptıktan sonra onların namına hac etmeleri daha güzel.

4. Yalancı Şahitlik

Günahlar yetmiş kadar sayılıyor. Rasûlullah SAS Efendimiz bir keresinde:

“—Âgâh olun, uyanık olun, mütenebbih olun. Ben size günahların en büyüğünü haber vereyim mi?” dedi.

“—Buyur yâ Rasûlallah!” dediler.

“—Yalancı şahitlik.”

Bilmeden görmeden yalan yere şahitlik yapmak. Yalancı şahitlik. En büyük günah; yalancı şahitlik.

Bugün maalesef ne kadar müslüman var git sor, adliye kapılarında bekleyen.

“—Benim adım Ahmed, senin adın Mehmed. İşte şunun için şöyle diyeceksin.” diye kendisine öğretirler.

Bir de beş on kâğıdı verdi miydin yalancı şahitliği pekâlâ yapabiliyor. Ne haberi var, ne seni tanır, ne de o işi bilir. Bilmediği halde oraya gider, şahitlik yapar.

Bunu oradakiler de bilirler fakat ne yapsınlar önlerindeki kanun buna müsaittir, ses çıkaramazlar.

Bu yalancı şahitlik ile birçok haklar yok edilir. Hak sahiplerinin hakkı iptal olur, yok olur. Niye? Yalancı şahitlik yaptı adam. Binaen aleyh kebarin en büyüğü, en fenası yalan yere şahitlik etmektir.

Bu adama gider dersin:

“–Sen müslüman mısın?”

“–Müslümanım!” der.

“–Namaz kılar mısın?”

Belki, “Kılarım” der. “Bu iş çoluk çocuğumun nafakasıdır.

Kazancımın başka çaresi yok diyecek” bir sürü yol ve bahane bulacak kendisine. Hepsi boş şeylerdir. Allah bu yalandan ve yalanın en hafifinden bile hepimizi muhafaza eylesin...

Yalan üç yerde caizdir:

1. Harbe gidiyorsun. Karşıdaki düşmanı aldatmak için “hud’a” denilen çareye cevaz verilmiş. Mesela bizim eski büyük hükümdarlarımız tatbik etmişler. Kafasında Şark tarafına sefer var. Ama garba doğru hareket ediyor. Bir aldatma hareketi. Düşman diyor ki “Ha! Bize değilmiş bunun tecavüzü. Garp tarafına gidiyor.” Arkadan dolaşıp iniyor üstüne. Bu hile. Harpte çeşitli hile yolları var. Harpte hileye cevaz var.

2. İkinci bir cevaz; hanımlar acizdirler, zayıftırlar insanı rahatsız ederler, bir şeyler istemişlerdir sizin de gücünüz yetmemiştir onları yerine getirmeye, akşama getirmeniz gerekiyordur

getirmemişsiniz alamamışsınızdır... Onu bir usul ile memnun etmeye çalışmaktaki sözler mazur görülmüş. Kavga çıkmasına meydan vermemek için. Geçinmek için arada bazı böyle kaçamak sözleri kullanmaya cevaz verilmiş.

3. Bir de iki kardeş küsüşmüşler birbirleriyle ve dargın olmuşlar. Bu dargınların aralarını bulmak için münasip sözlerle “Hayır öyle demedi.” diyerekten te’vil yollarıyla ara bulmaya da cevaz verilmiş.

Üç yerde; harpte, evdeki şiddeti bastırmak üzere, arkadaşlar arasında kardeşliği temin etmek üzere üç yerde müsaade edilmiş. Başka yerde olmaz.

Bizim çocuklardan bir kısmı hangi memlekette okuyorlarsa okuyorlarmış. O memleketin tramvaylarında da tramvaycı yokmuş. Yani para toplayıcı yok. Orada bir kutu varmış. Herkes girince o kutuya parasını atar, oturmuş yerine. Fakat bunun bir murakıbbı var, kim parayı koyuyor kim koymuyor diyerekten. Bizim o açığız çocuk, parayı koymadan oturmuş yerine.

Mektebe gidince mektep müdürü demiş ki “Sen bu mektepten kaydını al git. Nerede okuyorsan oku.” “Aman efendim, kusurumuz kabahatimiz nedir, şudur budur...” Söylememiş. Sonra çocuk anlamış ki o tramvaydaki hatası mektep müdürüne kadar duyurulmuş ve mektepten tard olunmasına sebep olmuş.

Şimdi o mektebin hocaları çocuğa “Yalan nedir?” diye öğretmek için günlerce uğraşmışlar. Yalanı anlatamıyorlar çocuğa. Yalan bilmiyor yani. Tabiat iktizas, cibilliyet iktizas oraya yalan girmemiş. Yalan girmediği için aciz kalmış öğretmen. Öğretmiyor çocuğa;

“—Yalan şudur, öyle söylersin de böyle yaparsın.”

“—Olur mu?” diyor “Böyle söyleyeceksin de başka türlü yapacaksın.” Havsalası kabul etmiyor yani.

Doğruluk İslam’ın şiarıdır. İslam doğruluktan ayrılmaz. Bizim küçükler öğrenmiş de bir söz söyledin mi;

“—Baba söz namustur ha!” diyorlar.

Sözünü söyledikten sonra ondan dönersen olmaz. Halbuki biz hata ediyoruz. Allah kusurlarımızı affetsin... Bunları sayarken diyor ki yine:

“—Kebair dokuz tanedir. Büyüğü, Allah’a şirk koşmak. Yani Allah’a ikilik isnad etmek. “Kızı var, oğlu var” demek. Ya da “Şu ilâhı, bu ilâhı, iyilik ilâhı, kötülük ilâhı...” diye eskiden kalma birtakım tabirler vardır. Gece ilâhı, gündüz ilâhı... Bunların hepsi şirkin içerisine giren şeylerdendir. Yerin de Allah’ı birdir, göğün de Allah’ı birdir. Bütün varlıkların sahibi bir Allah’tır. Onun için

Kulhuva’llah’ımız kâfidir bize.

5. Faiz Yemek

Beşinci büyük günah, faiz yemek.

Biz bunu henüz öğrenmiş değiliz. Hani o kızın öğretmenine verdiği cevapta:

“—İslâm kanunu, İslâm nizamı bunu emrediyor da ben bunun için örtünüyorum.” derken, İslâm nizamının altında yaşayan insanlar faizsiz yaşayamıyorlar.

“—Faizsiz hayat olmaz” diyen insan müslümanlıktan çok uzak insandır. Allah affetsin günahlarımızı... Faizin vebali yalnız onun şahsına münhasır değil, bütün memlekete aittir.

6. Yetim Malı Yemek

Altıncı büyük günah da yetim malı yemek. Bu yetimin malına sahip olan kimse; o yetişinceye kadar, 18 yaşına kadar yetişip de aklı başına erişip, parasına sahip oluncaya kadar onu muhafaza etmek mecburiyetindedir. Bundan yerse ateş yemiş gibidir.

7. Namuslu İnsanlara İftira Atmak

Büyük günahlardan birisi de, namuslu insanlara iftira etmektir. Bir kadına iftira ediyor; “Şöyle gördüm, böyle gördüm!” diye.

8. Harpten Kaçmak

Büyük günahlardan birisi de, harp meydanından kaçmaktır.

Harp meydanında, dövüş esnasında, orduların birbirine girdiği sırada, düşmana karşı süngülerin namlulara takıldığı sırada, kişinin gözü korkup kaçması... Bu firar diğer firarlara benzemez.

Asıl firar düşmanla dövüş esnasında kaçıyor olmaktır ki vebali çok büyüktür. Bu da günah-ı kebairdendir.

9. Beytü'l Haram'da Günah İşlemek

Kıblemiz olan Beytü'l-Haramda kat'iyen günah işlemeyin.

10. Rasûlüllah'ın Etrafından Ayrılmak

Birisi de ilk zamanda, müslümanlar nerede olursa olsun iman sahibi oldu, “*La ilâhe illa'llah*” dedi mi, *Rasûlüllah'ın etrafında toplanmak mecburiyetindeydiler. Onun emrine amade olacak ve onun etrafında duracak,*

Artık köyün, kentin olmaz. Şimdi iman etmiş, iman ettikten sonra Rasûlüllah'ın yanından mesela gayet güzel bir köyü var bağlı bahçeli, arazisi de var ama oradaki insanlar iman etmemişler ve Rasûlullah'tan uzak kalmışlar. “Oraya gideyim de yerleşeyim!” demek de günah-ı kebairden idi. O gün için.

Bugün kalkmıştır hükmü tabiatıyla.

11. Allah'ın Rahmetinden Ümit Kesmek

Birisi de Allah-u Teàla'nın rahmetinden ümidini kesmek. O da günah-ı kebair.

Allah kusurlarmızı affetsin... Tevfîkât-ı samedâniyyesine mazhar eylesin... İmanları kamil, kalpleri hayatta olan müminlerin zümresine bizleri de kabul buyursun...

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

27. 02. 1972 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU / Hadis Dersleri'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

